

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

16. februar 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – samarbejde på det civil- og handelsretlige område – forordning (EF) nr. 805/2004 – europæisk tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav – artikel 23, litra c) – udsættelse af fuldbyrdelsen af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument – særlige omstændigheder – begreb«

I sag C-393/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens øverste domstol) ved afgørelse af 23. juni 2021, indgået til Domstolen den 28. juni 2021, i sagen indledt af

Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH

procesdeltagere:

Arik Air Limited,

Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON),

antstolis Marekas Petrovskis,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne L.S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin og O. Spineanu-Matei (refererende dommer),

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 8. september 2022,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH ved Rechtsanwalt F. Heemann og advokatas A. Juškys,

* Processprog: litauisk.

- Arik Air Limited ved advokatė L. Augytė-Kamarauskienė,
- Asset Management Corporation of Nigeria (AMCON) ved advokatai A. Banys, A. Ivanauskaitė og K. Švirinas,
- den litauiske regering ved K. Dieninis, V. Kazlauskaitė-Švenčionienė og E. Kurelaitytė, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved S.L. Kalėda og S. Noė, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. oktober 2022, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument for ubestridte krav (EUT 2004, L 143, s. 15) samt af artikel 36, stk. 1, og artikel 44, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem luftfartsselskabet Arik Air Limited og Lufthansa Technik aero Alzey GmbH (herefter »Lufthansa«) vedrørende en anmodning om udsættelse af fuldbyrdesproceduren indledt mod Arik Air på grundlag af et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument udstedt af en tysk ret til fordel for Lufthansa.

Retsforskrifter

Forordning nr. 805/2004

- 3 Følgende fremgår af 8., 18. og 20. betragtning til forordning nr. 805/2004:
 - »(8) I konklusionerne fra Tammerfors gav Det Europæiske Råd udtryk for, at det bør gøres hurtigere og enklere at få en retsafgørelse fuldbyrdet i en anden medlemsstat end den, hvor retsafgørelsen er truffet, ved at fjerne enhver mellemliggende foranstaltning forud for fuldbyrdelsen i fuldbyrdesstaten. En retsafgørelse, der af den behandlende ret er blevet attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, bør i fuldbyrdesessammenhæng behandles, som om den var truffet i fuldbyrdesstaten. [...]
- [...]
- (18) På grund af medlemsstaternes gensidige tillid til hinandens retspleje kan det overlades til retten i en medlemsstat at vurdere, om alle betingelser for attesting som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument er opfyldt, således at en retsafgørelse kan fuldbyrdes i alle de andre medlemsstater, uden at der i fuldbyrdesstaten skal foretages en retslig prøvelse af, om de processuelle mindstestandarder er behørigt overholdt.

[...]

(20) Kreditor bør frit kunne vælge, om han vil anmode om attesting som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument i forbindelse med et ubestridt krav eller i stedet benytte ordningen for anerkendelse og fuldbyrdelse efter [Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)] eller andre fællesskabsinstrumenter.«

4 Denne forordnings artikel 1 med overskriften »Formål« har følgende ordlyd:

»Denne forordning har til formål at indføre et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument for ubestridte krav for gennem fastsættelse af mindstestandarder at tillade fri bevægelighed for retsafgørelser, retsforlig og officielt bekræftede dokumenter overalt i medlemsstaterne uden nogen mellemliggende procedure i fuldbyrdesstaten forud for anerkendelsen og fuldbyrdelsen.«

5 Nævnte forordnings artikel 5 med overskriften »Afskaffelse af eksekvaturproceduren« er sålydende:

»En retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument i domsstaten, anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater, uden at der kræves en afgørelse om eksigibilitet, og uden at der kan gøres indsigelse mod anerkendelsen.«

6 Samme forordnings artikel 6 med overskriften »Betingelser for attesting som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument« bestemmer følgende i stk. 1, litra a), og stk. 2:

»1. En retsafgørelse om et ubestridt krav, der er truffet i en medlemsstat, attesteres efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument:

a) hvis den er eksigibel i domsstaten

[...]

2. Er en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, ikke længere eksigibel, eller er dens eksigibilitet blevet suspenderet eller begrænset, udstedes der under anvendelse af formularen i bilag IV efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, en attest, hvoraf den manglende eller begrænsede eksigibilitet fremgår.«

7 Artikel 10 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument« fastsætter følgende i stk. 1 og 2:

»1. Attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument skal efter anmodning indgivet til den behandlende ret

a) berigtiges, hvis der som følge af en materiel fejl er uoverensstemmelse mellem retsafgørelsen og attesten

b) tilbagekaldes, hvis den tydeligvis er blevet udstedt med urette i henhold til de betingelser, der er fastsat i denne forordning.

2. Enhver berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument sker efter domsstatens lovgivning.«
- 8 Forordningens artikel 11 med overskriften »Virkningen af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument« har følgende ordlyd:
- »Attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument har kun virkning, i den udstrækning retsafgørelsen er eksigibel.«
- 9 Nævnte forordnings artikel 18 med overskriften »Afhjælpning af manglende opfyldelse af mindstestandarderne« bestemmer:
- »1. Opfyldte retssagen i domsstaten ikke de processuelle betingelser, der er fastsat i artikel 13-17, afhjælpes denne mangel, og den trufne retsafgørelse kan attesteres som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, hvis:
- a) retsafgørelsen er blevet forkyndt for debitor i overensstemmelse med artikel 13 eller 14
 - b) debitor har haft mulighed for at anfægte retsafgørelsen og opnå fuld prøvelse heraf, og debitor behørigt i eller sammen med retsafgørelsen er blevet underrettet om de processuelle betingelser, der gælder for en sådan anfægtelse, herunder navn og adresse på den instans, til hvilken anfægtelsen skal indgives, og i givet fald tidsfristen, og
 - c) debitor har undladt at anfægte retsafgørelsen ved de relevante processuelle handlinger.
2. Opfyldte retssagen i domsstaten ikke de processuelle betingelser, der er fastsat i artikel 13 eller 14, afhjælpes denne mangel, hvis debtors adfærd under retssagen har godtgjort, at debitor personligt har modtaget det dokument, der skulle forkyndes, i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen.«
- 10 Samme forordnings artikel 20 med overskriften »Fuldbyrdesprocedure« bestemmer i stk. 1:
- »Med forbehold af bestemmelserne i dette kapitel afgøres fuldbyrdesproceduren efter fuldbyrdesstatens lovgivning.
- En retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, fuldbyrdes på samme vilkår som en retsafgørelse truffet i fuldbyrdesstaten.«
- 11 Artikel 21 i forordning nr. 805/2004 med overskriften »Afslag på fuldbyrdelse« fastsætter:
- »1. Fuldbyrdelse afslås på debtors anmodning af den kompetente ret i fuldbyrdesstaten, hvis den retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, er uforenelig med en tidligere retsafgørelse truffet i en medlemsstat eller i et tredjeland, forudsat:
- a) at den tidligere retsafgørelse havde samme genstand, hvilede på samme grundlag og var mellem samme parter
 - b) at den tidligere retsafgørelse blev truffet i fuldbyrdesstaten eller opfylder de nødvendige betingelser for anerkendelse i fuldbyrdesstaten, og

- c) at uforeneligheden ikke blev og ikke kunne være blevet gjort gældende som indsigelse under retssagen i domsstaten.
2. Retsafgørelsen eller attestationen heraf som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument kan under ingen omstændigheder efterprøves i fuldbyrdesstaten med hensyn til sagens realitet.«
- 12 Forordningens artikel 23 med overskriften »Udsættelse eller begrænsning af fuldbyrdelsen« har følgende ordlyd:

»Hvis debitor

- har anfægtet en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, herunder også indgivet anmodning om prøvelse som omhandlet i artikel 19, eller
- har anmodet om en berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument efter artikel 10

kan den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdesstaten på debtors anmodning:

- a) begrænse fuldbyrdesproceduren til sikrende retsmidler
- b) gøre fuldbyrdelsen betinget af, at der stilles en sikkerhed, som fastsættes af retten, eller
- c) under særlige omstændigheder udsætte fuldbyrdesproceduren.«

Forordning nr. 1215/2012

- 13 Artikel 36, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012 bestemmer:
- »Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.«
- 14 Denne forordnings artikel 44 fastsætter:
- »1. Hvis der fremsættes en anmodning om afslag på fuldbyrdelse af en retsafgørelse i medfør af afdeling 3, underafdeling 2, kan retten i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, efter anmodning fra den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse:
- a) begrænse fuldbyrdesproceduren til de sikrende retsmidler
 - b) gøre fuldbyrdelsen betinget af, at der stilles en sikkerhed, som fastsættes af retten, eller
 - c) enten helt eller delvis udsætte fuldbyrdesproceduren.
2. Den kompetente myndighed i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, udsætter efter anmodning fra den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, fuldbyrdesproceduren, hvis eksigibiliteten af retsafgørelsen er udsat i domsstaten.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 15 Den 14. juni 2019 udstedte Amtsgericht Hünfeld (byretten i Hünfeld, Tyskland) et betalingspåkrav over for Arik Air med henblik på inddrivelse af en fordring på 2 292 993,32 EUR til Lufthansa. På grundlag af dette påkrav udstedte denne ret den 24. oktober 2019 et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument og den 2. december 2019 en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument.
- 16 Lufthansa indbragte sagen for en foged med hjemsted i Litauen (herefter »fogeden«) med henblik på fuldbyrdelse af tvangsfuldbyrdesdokumentet i overensstemmelse med attesten.
- 17 På grundlag af artikel 10 i forordning nr. 805/2004 indgav Arik Air en anmodning til Landgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main, Tyskland) om tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument og indstilling af tvangsinddrivelsen af fordringen, idet Arik Air gjorde gældende, at procesdokumenterne ikke var blevet forkyndt forskriftsmæssigt af Amtsgericht Hünfeld (byretten i Hünfeld), hvilket medførte, at den frist, der tilkom Arik Air med henblik på fremsættelse af indsigelser mod det af denne ret udstedte betalingspåbud, ikke var blevet overholdt.
- 18 Arik Air indgav ligeledes i Litauen en anmodning til fogeden om udsættelse af fuldbyrdesproceduren, indtil den tyske ret, der i øvrigt havde fået sagen forelagt, traf endelig afgørelse om anmodningen om tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument og om indstilling af tvangsinddrivelse. Fogeden gav afslag på denne anmodning om udsættelse, idet denne fandt, at den relevante nationale lovgivning ikke gav mulighed for at anmode om en udsættelse, der – ligesom i det foreliggende tilfælde – var støttet på den omstændighed, at der ved en ret i domsstaten var blevet anlagt sag til prøvelse af den afgørelse, der skal fuldbyrdes.
- 19 Ved kendelse af 9. april 2020 gjorde Landgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main) udsættelsen af fuldbyrdesproceduren af det europæiske tvangsfuldbyrdesdokument af 24. oktober 2019 betinget af, at Arik Air stillede en sikkerhed på 2 000 000 EUR. Landgericht Frankfurt am Main (den regionale appeldomstol i Frankfurt am Main) anførte, at eftersom denne garanti ikke var blevet betalt, kunne anmodningen om udsættelse af attesten ikke imødekommes, eftersom Arik Air ikke havde godtgjort, at attesten var blevet udstedt på uretmæssigt grundlag, eller at fristerne for at rejse indsigelse var blevet overskredet, uden at Arik Air kunne tilregnes dette.
- 20 Arik Air anlagde sag ved Kauno apylinkės teismas (distriktsdomstolen i Kaunas, Litauen) til prøvelse af fogedens afgørelse om ikke at udsætte fuldbyrdesproceduren. Ved kendelse af 11. juni 2020 fik Arik Air ikke medhold heri.
- 21 Ved kendelse af 25. september 2020 ophævede Kauno apygardos teismas (den regionale domstol i Kaunas, Litauen), der traf afgørelse vedrørende en appel iværksat af Arik Air, kendelsen afsagt af Kauno apylinkės teismas (distriktsdomstolen i Kaunas) den 11. juni 2020 og besluttede at udsætte den omhandlede fuldbyrdesprocedure, indtil den tyske ret havde truffet endelig afgørelse vedrørende Arik Airs påstande. Kauno apygardos teismas (den regionale domstol i Kaunas) fandt, at henset til risikoen for et uforholdsmæssigt tab som følge af den fuldbyrdesprocedure, der var indledt mod Arik Air, udgjorde den omstændighed, at der var anlagt sag til prøvelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument ved retten i domsstaten, et tilstrækkeligt grundlag for at udsætte sagen. Den fandt ligeledes, i modsætning til Kauno apylinkės teismas (distriktsdomstolen i Kaunas), at der i mangel af oplysninger, der bekræftede,

at den af den tyske ret fastsatte garanti var blevet betalt på dette trin af proceduren, ikke var nogen grund til at antage, at det tilkom sidstnævnte ret at træffe afgørelse om, hvorvidt anmodningen om udsættelse af fuldbyrdelsen var begrundet.

- 22 Lufthansa iværksatte kassationsappel ved Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens øverste domstol), som er den forelæggende ret, til prøvelse af kendelsen afsagt af Kauno apygardos teismas (den regionale domstol i Kaunas) den 25. september 2020.
- 23 Den forelæggende ret har indledningsvis udtrykt tvivl med hensyn til rækkevidden, betingelserne for anvendelse og omfanget af den prøvelse, der foretages af den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdelsesstaten i henhold til artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004.
- 24 I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at det fremgår af selve ordlyden af denne artikel, at den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdelsesstaten råder over en skønsmargen for så vidt angår muligheden for at træffe afgørelse om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren, og ønsker oplysninger om omfanget af denne skønsmargen. Den forelæggende ret har dels bemærket, at udtrykkene »anfægte« og »herunder« i den nævnte artikel forudsætter, at alle retsmidler i domsstaten er omfattet, hvilken betingelse synes at være opfyldt i det foreliggende tilfælde, dels, at rækkevidden af begrebet »særlige omstændigheder« skal fortolkes ensartet i medlemsstaterne.
- 25 Den forelæggende ret har præciseret, at selv om der i det foreliggende tilfælde verserer retslige procedurer for retterne i domsstaten, er parterne i hovedsagen uenige om disse sagers betydning og rækkevidde samt om udsigten til, hvorvidt der vil blive givet medhold heri. Selv om Arik Air således har gjort gældende, at selskabet udøver en søgsmålsret, har Lufthansa bestridt, at denne part har en sådan ret, og har gjort gældende, at denne part alene søger at forsinke fuldbyrdelsesproceduren. Den forelæggende ret er derfor i tvivl om omfanget af den kontrol af den procedure, der finder sted i domsstaten, som den eventuelt er forpligtet til at foretage.
- 26 Henset til anvendelsen af konjunktionen »eller« mellem de forskellige foranstaltninger i artikel 23 i forordning nr. 805/2004, som den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan træffe med henblik på at udsætte eller begrænse fuldbyrdelsen, ønsker den forelæggende ret dernæst oplyst, om det er muligt at anvende flere af disse foranstaltninger samtidig.
- 27 Endelig har den forelæggende ret anført, at en afgørelse om udsættelse af eksigibilitet, der er truffet i domsstaten, i henhold til forordning nr. 1215/2012 skal have retsvirkning i fuldbyrdelsesstaten i overensstemmelse med den generelle forpligtelse til at anerkende retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, der er fastsat i denne forordnings artikel 36, stk. 1. En særskilt forpligtelse til at udsætte fuldbyrdelsesproceduren er imidlertid ligeledes indeholdt i nævnte forordnings artikel 44, stk. 2. Forordning nr. 805/2004 præciserer derimod ikke, om udsættelsen af en retsafgørelses eksigibilitet i domsstaten automatisk bør føre til, at fuldbyrdelsen af denne retsafgørelse udsættes i en anden medlemsstat, eller om det med henblik herpå er nødvendigt, at der er truffet en afgørelse af de kompetente myndigheder i fuldbyrdelsesstaten. Spørgsmålet er derfor, om en ordning svarende til den, der er fastsat i forordning nr. 1215/2012, skal finde anvendelse inden for rammerne af forordning nr. 805/2004.

28 På denne baggrund har Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Hvordan skal, når henses til formålene med forordning nr. 805/2004, bl.a. formålet om at gøre fuldbyrdelsen af medlemsstaternes retsafgørelser hurtigere og enklere og om effektiv sikring af retten til en retfærdig rettergang, begrebet »særlige omstændigheder« i artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 fortolkes? Hvilken skønsebeføjelse har de kompetente myndigheder i fuldbyrdelsesmedlemsstaten til at fortolke [dette] begreb[...]?
- 2) Skal omstændigheder som i den foreliggende sag vedrørende retslige procedurer i domsstaten, der afgør et spørgsmål om ophævelsen af den retsafgørelse, på grundlag af hvilken der blev udstedt et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, anses for relevante, når der skal træffes afgørelse om anvendelsen af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004? Efter hvilke kriterier skal appelsagen i domsstaten vurderes, og hvor omfattende skal vurderingen af den verserende sag i domsstaten, som foretages af de kompetente myndigheder i fuldbyrdelsesstaten, være?
- 3) Hvad er genstanden for vurderingen, når der skal træffes afgørelse om anvendelsen af begrebet »særlige omstændigheder« i artikel 23 i forordning nr. 805/2004: Skal virkningerne af tvistens forskellige omstændigheder, når domsstatens retsafgørelse anfægtes i domsstaten, vurderes; skal den eventuelle fordel eller skade ved den i forordningens artikel 23 anførte foranstaltning undersøges, eller skal debtors økonomiske evne til at opfylde retsafgørelsen eller andre omstændigheder undersøges?
- 4) Er det muligt i henhold til artikel 23 i forordning nr. 805/2004 samtidig at anvende flere af de i denne artikel anførte foranstaltninger? Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, hvilke kriterier skal de kompetente myndigheder i fuldbyrdelsesstaten støtte sig på, når de træffer afgørelse om, hvorvidt det er korrekt og forholdsmæssigt at anvende flere af disse foranstaltninger?
- 5) Skal den retlige ordning i artikel 36, stk. 1, i [forordning (EU) nr. 1215/2012] anvendes på en domstats retsafgørelse vedrørende [udsættelsen] (eller annullationen) af eksigibiliteten, eller finder en retlig ordning svarende til den, der er anført i denne forordnings artikel 44, stk. 2, anvendelse?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første til det tredje spørgsmål

- 29 Med det første til det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt, at Domstolen foretager en fortolkning af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004, og navnlig om og i hvilket omfang omstændigheder i tilknytning til den retslige procedure, der i domsstaten er rettet mod den retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, eller mod attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, er relevante med henblik på fastlæggelsen af dette begrebs rækkevidde.

- 30 Det følger af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004, at hvis debitor har anfægtet en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, herunder også indgivet anmodning om prøvelse som omhandlet i denne forordnings artikel 19, eller har anmodet om en berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument efter forordningens artikel 10, kan den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdsstaten på debtors anmodning under særlige omstændigheder udsætte fuldbyrdsproceduren.
- 31 Det bemærkes, at denne bestemmelse ikke indeholder nogen henvisning til medlemsstaternes ret for så vidt angår den betydning og rækkevidde, som begrebet »særlige omstændigheder« skal tillægges, således at dette begreb, henset til såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som lighedsprincippet, skal anses for at være et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ensartet på EU's område (jf. i denne retning dom af 27.1.2022, Zinātnes parks, C-347/20, EU:C:2022:59, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Den omstændighed, at artikel 20, stk. 1, i forordning nr. 805/2004 henviser til fuldbyrdsstatens lovgivning for så vidt angår fuldbyrdsprocedurer, kan ikke afkræfte denne konstatering. Som generaladvokaten ligeledes har anført i punkt 15 i forslaget til afgørelse, er denne henvisning med forbehold af bestemmelserne i denne forordnings kapitel IV, og navnlig forordningens artikel 23, som fastsætter betingelserne for en begrænsning eller udsættelse af fuldbyrdsproceduren i det tilfælde, hvor debitor har anfægtet retsafgørelsen eller indgivet anmodning om prøvelse i domsstaten.
- 33 Som det fremgår af Domstolens praksis, skal der derfor med henblik på fortolkningen af begrebet »særlige omstændigheder« som omhandlet i artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 ikke blot tages hensyn til denne bestemmelses ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning dom af 9.10.2019, BGL BNP Paribas, C-548/18, EU:C:2019:848, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Hvad for det første angår ordlyden af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 fremgår det af selve ordlyden af denne bestemmelse, navnlig af anvendelsen af verbet »kunne« og adjektivet »særlige«, at EU-lovgiver, samtidig med at den overlader retterne eller myndighederne i fuldbyrdsstaten en skønsmargen ved vurderingen af, om det er nødvendigt at udsætte fuldbyrdsproceduren af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, har haft til hensigt at afgrænse denne mulighed ved at fastslå, at der skal foreligge omstændigheder, som den har kvalificeret som »særlige«, således at denne bestemmelse skal gøres til genstand for en streng fortolkning (jf. analogt dom af 22.10.2015, Thomas Cook Belgium, C-245/14, EU:C:2015:715, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Det kan imidlertid udledes af EU-lovgivers anvendelse af begrebet »særlige omstændigheder«, at denne ikke har haft til hensigt at begrænse rækkevidden af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 til kun at omfatte tilfælde af force majeure, der som hovedregel følger af uforudseelige og uundgåelige begivenheder, som er opstået af en årsag, som debitor ikke har indflydelse på.

- 36 Henset til disse ordlydsmæssige elementer må det fastslås, at muligheden for at udsætte proceduren for fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, bør forbeholdes de tilfælde, hvor fuldbyrdelsen vil udsætte debitor for en reel risiko for et særligt alvorligt tab, hvis erstatning viser sig umulig eller ekstremt vanskelig, såfremt den sag, som debitor har indledt i domsstaten, afsluttes.
- 37 Det følger desuden af en læsning af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004, at den omstændighed, at der verserer en retssag, som er anlagt af debitor i domsstaten, enten med henblik på at anfægte en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, eller med henblik på at anmode om berigtigelse eller tilbagekaldelse af en attest som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, udgør en forudgående betingelse for, at den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdesstaten kan undersøge, om der foreligger særlige omstændigheder med henblik på eventuelt at udsætte fuldbyrdelsen af tvangsfuldbyrdesdokumentet.
- 38 Hvad for det andet angår den sammenhæng, hvori artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 indgår, bemærkes, at i denne forordnings opbygning hviler ophævelsen af eksekuturproceduren, der er fastsat i forordningens artikel 5, på en klar kompetencefordeling mellem retterne og myndighederne i domsstaten og retterne og myndighederne i fuldbyrdesstaten, der ledsages af krav, der skal overholdes såvel i forbindelse med den procedure, der fører til vedtagelsen af en retsafgørelse om et ubestridt krav, som i forbindelse med fuldbyrdelsen af denne retsafgørelse. Denne kompetencefordeling følger af den omstændighed, at fordringen og det europæiske tvangsfuldbyrdesdokument, som fastslår fordringen, er fastlagt på grundlag af domsstatens lovgivning, mens fuldbyrdesproceduren i overensstemmelse med nævnte forordnings artikel 20 reguleres af fuldbyrdesstatens lovgivning.
- 39 I domsstaten er attesteringen af en retsafgørelse om et ubestridt krav som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument således underlagt de mindstestandarder, der er fastsat i kapitel III i forordning nr. 805/2004. I denne henseende kan den manglende overholdelse af disse standarder i henhold til denne forordnings artikel 18 kun afhjælpes ved denne stats retter eller myndigheder.
- 40 De kompetente retter eller myndigheder i fuldbyrdesstaten er herved inden for rammerne af den kompetence, som artikel 20 i forordning nr. 805/2004 tillægger dem, beføjet til at undersøge, om der foreligger forhold, der kan begrunde et afslag på fuldbyrdelse i henhold til denne forordnings artikel 21, stk. 1, eller en begrænsning eller udsættelse af fuldbyrdelsen i henhold til forordningens artikel 23.
- 41 Det er imidlertid ikke muligt for disse retter eller myndigheder at anfægte den retsafgørelse, der er truffet i domsstaten, eller attesteringen heraf som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument, med henblik på en prøvelse heraf. Som det fremgår af artikel 21, stk. 2, i forordning nr. 805/2004, sammenholdt med 18. betragtning hertil, bør medlemsstaternes gensidige tillid til hinandens retspleje nemlig føre til, at enhver ret i en medlemsstat kan fastslå, at alle betingelser for attestering som et europæisk tvangsfuldbyrdesdokument er opfyldt, således at retsafgørelsen om et ubestridt krav eller attesteringen heraf under ingen omstændigheder kan efterprøves i fuldbyrdesstaten med hensyn til sagens realitet.

- 42 Det fremgår således af opbygningen af forordning nr. 805/2004, at de kompetente retter eller myndigheder i fuldbyrdelsesstaten ikke har kompetence til hverken direkte eller indirekte i forbindelse med en anmodning om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren at efterprøve en sådan retsafgørelse, der er truffet i domsstaten, eller attesteringen heraf som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument.
- 43 Henset til denne kompetencefordeling mellem retterne og myndighederne i domsstaten og retterne og myndighederne i fuldbyrdelsesstaten, der er foretaget ved forordning nr. 805/2004, råder retterne eller myndighederne i fuldbyrdelsesstaten over en begrænset skønsmargen for så vidt angår vurderingen af de omstændigheder, på grundlag af hvilke det er muligt at imødekomme en anmodning om udsættelse af fuldbyrdelsen. I forbindelse med behandlingen af en sådan anmodning og med henblik på at fastslå, om de omstændigheder, som debitor har påberåbt sig til støtte for anmodningen, er særlige, skal disse retter eller myndigheder, efter at have konstateret, at en retsafgørelse er blevet anfægtet i domsstaten, eller at der dér er indgivet anmodning om prøvelse som omhandlet i artikel 23 i forordning nr. 805/2004, således begrænse sig til at foretage en afvejning af de foreliggende interesser, dvs. kreditors interesse i omgående fuldbyrdelse af retsafgørelsen vedrørende dennes fordring, og debtors interesse i at undgå et særligt alvorligt tab, hvis erstatning viser sig umulig eller ekstremt vanskelig, med henblik på at finde den rette balance, der søges opnået med denne bestemmelse. I forbindelse med denne undersøgelse er det, således som generaladvokaten har anført i punkt 30 i forslaget til afgørelse, udelukket, at de nævnte retter eller myndigheder foretager nogen som helst, end ikke prima facie, vurdering af grundlaget for den sag, der er indledt af debitor i domsstaten.
- 44 For det tredje underbygges nødvendigheden af at undergive begrebet »særlige omstændigheder« en streng fortolkning af en teleologisk fortolkning af artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004.
- 45 Som det fremgår af forordningens artikel 1, sammenholdt med ottende betragtning hertil, har denne nemlig til formål at sikre den frie bevægelighed for bl.a. retsafgørelser om ubestridte krav, og at gøre det hurtigere og enklere at få retsafgørelser fuldbyrdet i en anden medlemsstat end den, hvor retsafgørelsen er truffet. Henset til dette formål er det ligeledes nødvendigt at anlægge en streng fortolkning af de betingelser, der udgør en hindring for den umiddelbare fuldbyrdelse af disse retsafgørelser, som er fastsat i forordningens artikel 21 og 23.
- 46 Henset til det ovenstående skal det første til det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at det heri indeholdte begreb »særlige omstændigheder« omfatter en situation, hvor fortsættelsen af proceduren for fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, i et tilfælde, hvor debitor i domsstaten har anfægtet denne retsafgørelse eller anmodet om berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, risikerer at påføre debitor en reel risiko for at lide et særligt alvorligt tab, hvis erstatning viser sig umulig eller ekstremt vanskelig, såfremt retsafgørelsen annulleres, eller attesten som tvangsfuldbyrdsdokument berigtiges eller tilbagekaldes. Dette begreb henviser ikke til omstændigheder i tilknytning til den retslige procedure, der i domsstaten er rettet mod den retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, eller mod attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument.

Det fjerde spørgsmål

- 47 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 23 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at den tillader en samtidig anvendelse af foranstaltningerne om begrænsning, om sikkerhedsstillelse eller om udsættelse af fuldbyrdelsen, som bestemmelsen fastsætter i litra a), b) og c).
- 48 I denne henseende bemærkes, at under overskriften »Udsættelse eller begrænsning af fuldbyrdelsen« opregner artikel 23 i forordning nr. 805/2004 de foranstaltninger, der på debtors anmodning kan træffes af den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdesstaten, dvs. en begrænsning af fuldbyrdesproceduren til sikrende retsmidler, en fastsættelse af, at fuldbyrdelsen er betinget af, at der stilles en sikkerhed, eller under særlige omstændigheder en udsættelse af fuldbyrdelsen.
- 49 Det fremgår af denne artikels ordlyd, at de foranstaltninger, som den fastsætter, er forbundet med konjunktionen »eller«, som i visse sprogversioner kan have såvel betydningen enten-eller som både-og (jf. i denne retning dom af 30.1.2020, Autoservizi Giordano, C-513/18, EU:C:2020:59, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis). Anvendelsen af denne konjunktion afslører derfor ikke EU-lovgivers hensigt med hensyn til muligheden for en samtidig anvendelse af de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 23 i forordning nr. 805/2004.
- 50 Opbygningen af denne artikel og rækkevidden af de foranstaltninger, som den fastsætter, gør det derimod muligt at lægge til grund, at en samtidig anvendelse af på den ene side den foranstaltning om udsættelse af fuldbyrdesproceduren, der er fastsat i artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004, og på den anden side den foranstaltning om begrænsning af fuldbyrdelsen, der er fastsat i nævnte artikel 23, litra a), eller den i nævnte artikel 23, litra b), fastsatte foranstaltning, som består i at forpligte kreditor til at stille sikkerhed, ikke er mulig.
- 51 Den udsættelse af fuldbyrdesproceduren, der iværksættes på debtors anmodning i henhold til artikel 23, litra c), i forordning nr. 805/2004, er nemlig, henset til dens umiddelbare virkninger for fortsættelsen af denne procedure, til hinder for muligheden for at begrænse proceduren til sikrende retsmidler som omhandlet i forordningens artikel 23, litra a). Den forpligtelse til at stille sikkerhed, der kan pålægges kreditoren i henhold til nævnte forordnings artikel 23, litra b), er fastsat for at kunne foretage en umiddelbar fuldbyrdelse af den omhandlede fordring, hvilket logisk set udelukker en samtidig anvendelse af foranstaltningen om udsættelse af fuldbyrdelsen.
- 52 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 52 i forslaget til afgørelse, er det imidlertid ikke udelukket, at den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdesstaten kan pålægge kreditor at stille sikkerhed som betingelse for iværksættelse af fuldbyrdesforanstaltninger af rent sikrende karakter.
- 53 Henset til ovenstående betragtninger skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 23 i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at den tillader samtidig anvendelse af de i litra a) og b) omhandlede foranstaltninger om begrænsning og sikkerhedsstillelse, men ikke den samtidige anvendelse af en af disse to foranstaltninger sammen med den udsættelse af fuldbyrdesproceduren, der er omhandlet i bestemmelsens litra c).

Det femte spørgsmål

- 54 Det femte spørgsmål, der omhandler fortolkningen af artikel 36, stk. 1, og artikel 44, stk. 2, i forordning nr. 1215/2012, vedrører spørgsmålet om, hvilke virkninger en retsafgørelse, der er truffet i domsstaten, og som anordner udsættelse af eksigibiliteten af en retsafgørelse om et ubestridt krav, der er blevet attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, har på fuldbyrdsproceduren for sidstnævnte retsafgørelse, som er blevet indledt i fuldbyrdsstaten.
- 55 Indledningsvis bemærkes, at selv om det ikke fremgår af anmodningen om en præjudiciel afgørelse, at den kompetente tyske ret på det tidspunkt, hvor sagen blev indbragt for Domstolen, havde truffet endelig afgørelse om udsættelse af fuldbyrdsen af det europæiske tvangsfuldbyrdsdokument af 24. oktober 2019, verserede der på dette tidspunkt en sag herom ved denne ret, således at det ikke kan udelukkes, at der træffes afgørelse om udsættelse af fuldbyrdsen af dette tvangsfuldbyrdsdokument. Det er derfor ikke åbenbart, at en besvarelse af det femte spørgsmål ikke vil være hensigtsmæssig for, at den forelæggende ret kan træffe afgørelse i den tvist, der er indbragt for den. Det følger heraf, at dette spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.
- 56 Det skal ligeledes bemærkes, at selv om den forelæggende ret formelt har anmodet om en fortolkning af artikel 36, stk. 1, og artikel 44, stk. 2, i forordning nr. 1215/2012, regulerer forordning nr. 805/2004, på grundlag af hvilken fuldbyrdsproceduren er blevet indledt i hovedsagen, i artikel 6, stk. 2, den situation, hvor eksigibiliteten af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, er blevet suspenderet.
- 57 Eftersom det tilkommer Domstolen ud fra samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den forelæggende ret, og navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, at udlede de EU-retlige elementer, som det under hensyn til sagens genstand er nødvendigt at fortolke (jf. i denne retning dom af 22.4.2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis), skal det femte spørgsmål forstås således, at det omhandler fortolkningen af artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004.
- 58 Med det femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret følgelig nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004 skal fortolkes således, at når eksigibiliteten af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, er blevet suspenderet i domsstaten, er retten i fuldbyrdsstaten på grundlag af denne afgørelse forpligtet til at udsætte den fuldbyrdsprocedure, der er indledt i sidstnævnte stat.
- 59 I denne henseende bemærkes, at det følger af artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 805/2004, at attesteringen af en retsafgørelse om et ubestridt krav som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument er underlagt flere betingelser, herunder betingelsen i denne forordnings artikel 6, stk. 1, litra a), om, at denne retsafgørelse er eksigibel i domsstaten.
- 60 I henhold til denne forordnings artikel 11 har attestaten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument kun virkning, i den udstrækning den nævnte afgørelse er eksigibel.
- 61 Det fremgår af disse bestemmelser, at et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument ikke kan have retsvirkninger, hvis den således attesterede retsafgørelses eksigibilitet er blevet suspenderet i domsstaten.

- 62 Det er i denne sammenhæng, at det i artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004 fastsættes, at er en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, ikke længere eksigibel, eller er dens eksigibilitet blevet suspenderet eller begrænset, udstedes der under anvendelse af formularen i bilag IV efter anmodning, der til enhver tid kan indgives til den behandlende ret, en attest, hvoraf den manglende eller begrænsede eksigibilitet fremgår.
- 63 Når eksigibiliteten af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, er blevet suspenderet i domsstaten, er den kompetente ret eller myndighed i fuldbyrdsstaten følgelig forpligtet til at udsætte den fuldbyrdsprocedure, der er indledt i denne stat, såfremt den attest, der er omhandlet i artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004, fremlægges.
- 64 Henset til ovenstående betragtninger skal det femte spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004, sammenholdt med forordningens artikel 11, skal fortolkes således, at når eksigibiliteten af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, er blevet suspenderet i domsstaten, og den attest, der er omtalt i nævnte artikel 6, stk. 2, er blevet fremlagt for retten i fuldbyrdsstaten, er denne ret på grundlag af denne afgørelse forpligtet til at udsætte den fuldbyrdsprocedure, der er indledt i sidstnævnte stat.

Sagsomkostninger

- 65 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 23, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav**

skal fortolkes således, at

det heri indeholdte begreb »særlige omstændigheder« omfatter en situation, hvor fortsættelsen af proceduren for fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, i et tilfælde, hvor debitor i domsstaten har anfægtet denne retsafgørelse eller anmodet om berigtigelse eller tilbagekaldelse af attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, risikerer at påføre debitor en reel risiko for at lide et særligt alvorligt tab, hvis erstatning viser sig umulig eller ekstremt vanskelig, såfremt retsafgørelsen annulleres, eller attesten som tvangsfuldbyrdsdokument berigtiges eller tilbagekaldes. Dette begreb henviser ikke til omstændigheder i tilknytning til den retslige procedure, der i domsstaten er rettet mod den retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument, eller mod attesten som et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument.

- 2) Artikel 23 i forordning nr. 805/2004**

skal fortolkes således, at

den tillader samtidig anvendelse af de i litra a) og b) omhandlede foranstaltninger om begrænsning og sikkerhedsstillelse, men ikke den samtidige anvendelse af en af disse to foranstaltninger sammen med den udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren, der er omhandlet i bestemmelsens litra c).

3) Artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 805/2004, sammenholdt med forordningens artikel 11,

skal fortolkes således, at

når eksigibiliteten af en retsafgørelse, der er attesteret som et europæisk tvangsfuldbyrdelsesdokument, er blevet suspenderet i domsstaten, og den attest, der er omtalt i nævnte artikel 6, stk. 2, er blevet fremlagt for retten i fuldbyrdelsesstaten, er denne ret på grundlag af denne afgørelse forpligtet til at udsætte den fuldbyrdelsesprocedure, der er indledt i sidstnævnte stat.

Underskrifter